

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 30 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) v sprejema upravnitvo in ekspedicijska v „Kato. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 238.

V Ljubljani, v torek 17. oktobra 1899.

Letnik XXVII

Vojska v Južni Afriki.

Komaj so v Hagu podpisali zapisnik mirovne konference, že so v južni Afriki pričeli pokati dum-dum-topovi. Ali ni to ironija! Angleška požrešnost je hotela krvavi ples, da uniči boersko samostojnost in se polasti bogatih zlatih rudnikov v Transvalu. Kakor pajek so lakomni Angleži predli gosto mrežo okoli boerske dežele, da se jim ne izmota bogati plen. John Bull je že tisočkrat dokazal, da se ne boji nobenih ovir in troškov, ako hoče doseči svoj umazani namen. Korak za korakom si je osvajal obširne pokrajine v južni Afriki, da bi prodrl od Kapstadta do Kajire.

Boerci, ki so se l. 1601 kot poljedelci naselili v Kaplandu, morali so se že nad sto let boriti za svoje domovje z grabljivimi Angleži. Že l. 1806 so se Angleži polastili prvotnih boerskih naselbin v Kaplandu. L. 1836 se je več sto družin preselilo v Natal, a Angleži so jim bili takoj za petami ter jih l. 1842 večinoma pregnali na pustinja ob rekah Oranje in Val. L. 1848 so morali Boerci zopet proti Angležem v boj, a bili so premagani in večina se je preselila čez reko Val, kjer so si ustanovili transvalsko republiko.

Ko bi Boerci pred dobrimi dvajsetimi leti ne odkrili bogatih zakladov diamantov in zlata v svoji deželi, imeli bi morda danes mir, toda angleški klativitezi so hitro zavohali plen in se ga s silo hoteli polastiti. L. 1878 so se Boerci še ubranili angleških kramarjev, danes pa so Boerci šli v boj na življenje in smrt.

Angleži so sedanjo vojsko iz trte izvili. Vsi »etični nagibi«, katere Angleži navajajo v svoje opravičevanje, so le prazne fraze o civilizaciji in napredku. Ko so angleški ministri in državniki na shodih govorili o mirovnih pogojih, so že angleške ladije plavale z vojaki proti južni Afriki. Boerci niso hoteli biti angleški hlapci in tlačani, zato so Angleži dobili lep izgovor, da izvrše svoje zlobne načrte.

Boerci so si od zamorcev izvojevali svojo deželo, v kateri hočejo biti gospodarji, ali pa z orožjem v roci pasti na bojnem polju.

Kakor so minolo leto Američani na Kubi tako sedaj Angleži v Transvalu v imenu omike in človečanstva pričenjajo vojsko. V imenu angleške morale je že znani Jameson z roparsko četo l. 1895 napadal Boerce. Angleži so kakor Američani, vojnega Marta degradovali za slugo Merkurjevega. Angležem je zlato simbol civilizacije in omike. Da ugrabijo mirnemu sosedu bogate vire dohodkov, to je misija angleške svetovne politike. Angleški državniki so zadnje dni mnogo govorili o enakopravnosti vseh državljanov v Transvalu. To vprašanje pa ni tako pereče in težavno, da bi se ne bilo rešilo mirnim potom.

Angleži morejo v tej vojski dobiti v roke zlate rudnike. Kaj pa morejo zgubiti? Jako veliko v slučaju, da hrabri Boerci odbijejo angleške napade. Kdo je porok, da ostane vojska omejena le na Transval? Angleži so povsod kruti gospodarji in s svojo sebično politikom si niso nikjer pridobili prijateljev.

Tri države so v prvi vrsti, ki korak za korakom zasledujejo angleške naselbinske načrte.

Rusija se že desetletja z Angleži bje za nadmoč v Aziji. Rusi se leto za letom približujejo Indiji, katero Angleži branijo z velikimi žrtvami. V severni Aziji ima Rusija trdne postojanke, na katere se bode opirala proti Angležem. In Rusija ima proti Angležem na svetovnem odru zanesljivega zaveznika. Francozi ne bodo nikdar pozabili, da so Angleži z zvijačo in silo polastili se Egipta, odkoder prodirajo proti jugu. Z veseljem bodo porabili prvo ugodno priliko, da zastavijo pot Angležem. Pa tudi Nemčija išče svoje koristi v južni Afriki in njeni načrti se ne ujemajo z angleškimi.

Že za Beaconsfielda je veljala: Anglija proti kontinentu. Edino pravi odgovor je: Kontinent proti Angliji. Ako se torej vojska v južni Afriki nesrečno konča za Angleže, je lahko mogoče, da bodo morali v Aziji, Avstraliji in Ameriki z orožjem braniti svojo posest. Močna je danes Velika Britanija, toda za kepe zlata v Transvalu zastavlja ogromno svoje bogastvo v drugih deželah. Zato je sedanja vojska mej Angleži in Boerci velikanškega pomena, a simpatije Evrope gotovo niso na strani Angležev.

Custos, quid de nocte?

(Izvirni dopis.)

Tesno mi je pri srcu, ko se pripravljam na ta-le članek, človek bi ne verjel, da je kaj tacega mogoče v ustavni državi, a istina je pri nas v Primorju. Da vlada tu ob obali morski precejšnja anarhija in da se gotovi mogotci šopirijo po svoje, je znano vsemu svetu. Pritožbe ne veljajo več, na nje se ne ozira in ne odgovarja, Slovenec trpi, plačuj davke pa — molči. Naravno je, da take nezdrave razmere iščejo odpora. Ako hočemo biti lojalni, se nam smeja, ako hočemo biti narodni, nas pitajo z Rusi, panslavisti itd., ako v cerkvenem obziru iščemo svojih pravic, smo izdajice. Sedaj pa naj človek iz vsega tega izvaja posledice, in uvidel bo, da nimamo pričakovati nič dobrega.

Pojdimo v središče dežele, v Trst. Prebivalstvo Trsta sestavljeno je iz najrazličnejših elementov iz vse Avstrije, a dosti tudi iz sosedne Italije.

Mej tem pa, ko avstrijski podaniki prinašajo v Trst polno lepih idealov velike Avstrije, so življenjski iz Italije povsem nezadovoljni, da v Trstu vidijo še c. kr. orla, ki jih opominja, da tu ni še njih država temveč, da so le gostje v tuji državi. Od tod ruvanje proti Avstriji in dostikrat razžaljenje veličanstva cesarja. Poleg tega zahtevajo oni kot tuji za-se vse, nam ne pripuščajo nič; komaj je par mesecev, odkar se je tak človek priklatil v Avstrijo, že mu ni nobena stvar po godu; osobito pa te ljudi bode nastopajoče Slovanstvo in jezik, ki ni »del dulce si«. In kaj dela vlada? Ona prav pridno podpira take težnje ptujcev iz Italije, skrbi za nje bolj nego njih mati pod krono kralja Umberta. Naravno, da tako ravnanje mora vzbuditi ogorčenje poštenega slovenskega ljudstva, in to ogorčenje je vedno večje ter dan na dan intenzivneje. Pač nič čudno!

Pa žal, tudi v cerkvenem oziru je dandanes dosti slabo za nas Slovence. Iz cerkev nas preganjajo vedno bolj in ne vemo, ali imamo še

dosti pravic v njih ali bore malo. Lansko leto je škof. ordinarijat izdal izkaz, kako se je v zadnjih 30 letih povečalo bogoslužje v laškem, a pomanjšalo v slovenskem jeziku. V par letih dobili smo v okolici v Barkovljah, Rojanu in Škednju laške duhovnike za propovednike praznim klopem. V Rojanu župna cerkev ni več za pošteno slovensko ljudstvo, kakoršno je ostavil župnik Thaler, blazega spomina! Sedanji župnik, Don Jurizza, se kaj rad stori bolanega, ko bi imel govoriti sicer že tako slabo slovenščino, in v Rojanu tisti dan ne govori, a vidite ga isti dan, ko govori laški — pri sv. Justu. Ni li to krivica za poštene slovenske župljane? Ali je Don Jurizza dobri pastir, ker pušča v nemar svoje ovčice, da pase druge?

Pojdimo v Barkovlje. Župnik je umrl že meseca februarja, farani vedno prosijo, naj se vendar imenuje novi pošten župnik, ki bo zasledoval pota pok. Černeta, pravega moža in najboljšega dušnega pastirja. Zdi se pa, da odlašajo pri vladi in pri ordinarijatu toliko časa, da se iznebe slovenskih prošelj po lastni odpovedi gospodov kompetentov, potem pa za župnika postavijo zopet slovenskega — renegata. Ali ako se to zgodi in da za Rojanom pride še Barkovlje v take roke, potem naj gledajo gospoda ne toliko v rumeni hiši ampak v via cavana, kjer je ordinarijat. Mej okoličani nekaj vre, in gospodje v mestu tega ne opazijo, ali godi se sistematično; nevolja nad gospodarstvom v cerkvi à la Rojan mora postajati vedno večja in enkrat lahko pride do usodnega koraka. Ko je bil nedavno shod v Barkovljah, omenilo se je tudi odlašanje imenovanja novega župnika in zahtevali so, naj preč. ordinarijat vendar enkrat kaj ukrene in sicer v prilog Slovincem, ker vas je slovenska; »ako pa ne stori tega ordinarijat«, je rekel govornik in po dvorani je zagrmelo: »gremo v pravoslavje!« Morebiti bi kdo menil, da gledam prečrno, ali opomnim ga, da dobro poznam odnošaje našega ljudstva v Trstu in okolici, in da ni treba dosti, in cele mase Slovencev obrnejo hrbet cerkvi.

Zato naj bi ukrenili edino pravo pot v Barkovljah imenovaje župnika, ki je naš in pošten, ki naj pa spoštuje tudi drugo narodnost. Žida iz cerkve ven, in na magistratu vlada žid. Ako se tudi tu da Slovincem pljuska v obraz, videant consules, ali more se zgoditi, da novi župnik v Barkovljah postane pastir — brez črede. Časi so resni, zato: Custos quid de nocte?!

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. oktobra.

Jezikovne naredbe — razveljavljene.

Današnja dunajska »Wien. Zeitg.« objavlja prvi, že davno napovedani čin nove Claryjeve vlade, s katerim je zadala češkemu narodu na Češkem in Moravskem zelo občuten udarec. Ta uradni list objavlja namreč dve naredbi skupnega ministertva, s katerima se razveljavljajo jezikovne naredbe za Češko in Moravsko ter določa, da ostanejo v veljavi poprejšnje jezikovne določbe, dokler ne stopi v veljavo novi jezikovni zakon, ki se sedaj sestavlja. S tem činom je vlada v polni

meri zadostila zahtevi nemških kričarjev brez ozira na to, kaj poreko prizadeti desničarski zastopniki. Ulica slavi danes zmago nad treznimi elementi. Res je sicer, da se položaj na Češkem in Moravskem tudi po odpravi jezikovnih naredeb ne bo dosti izpremenil, ker se v jezikovnih naredbah ni določevalo prav nič drugega, nego kar določa državnega osnovnega zakona § 19, ki je ali bi vsaj moral biti še vedno v veljavi, toda dejstvo, da so v tem vprašanju zmagali poulični nemški kričarji, katerim sta bili sedaj razveljavljeni jezikovni naredbi samo pretveza, pod katero so hoteli izvršiti svoje velikonemške načrte, to dejstvo mora užalostiti vsakega treznomislečega politika. Čehi bodo seveda tudi ta udarec v veliki večini preboreli in ne bodo izvajali nikakih ostrejših posledic, česar bi pa nemški radikalci gotovo ne storili, ko bi jim zadala vlada tak občuten udarec. Avstrijska kriza je sedaj rešena, bodo pisali nemški listi brez izjeme, toda v koliko se uresniči ta trditev, na to vprašanje bo odgovorila bližnja bodočnost, ki bo pokazala, da načrt nemških radikalcev še daleko ni izvršen.

Ministerske konference. Včerajšnji dan vršile so se v Budimpešti važne ministerske konference, katerih ste se z avstrijske strani udeleževala predsednik ministerskemu svetu grof Clary in vodja finančnega ministerstva vitez Kniazio-lucki, z ogerske pa ministerski predsednik Szell in finančni minister Lukacs. Na dnevnem redu teh ministerskih posvetovanj, ki se nadaljujejo danes na Dunaju, je skupni državni proračun oziroma gradivo, ki se predloži delegacijama. Delegacijsko zasedanje se otvori letos 16. novembra in bodo delegatje zborovali na Dunaju. Najvažnejša točka, o kateri se bo vršila razprava v delegacijah, bo preosnova častniških plač, glede katere želi skupni vojni minister, da se na vsak način uveljavi z novim letom. Zastopniki avstro-ogerskih davkoplačevalcev bodo odločili, ali se uresniči ta zahteva vojnega ministra ali ne. Da se zgodi prvo, je več nego gotovo, ker je le preveč delegatov, ki čutijo za ljudstvo le v toliko, v kolikor so od njega odvisni njih mandati.

Nemško-radikalna klika še ni zadovoljna. V Solnogradu so zborovali v nedeljo razni nemški neodrešenci. Zborovanja so se udeležili tudi »kmetje iz najoddaljenejših solnograških krajev«. O političnem položaju je poročal državni poslanec dr. Sylvester, ki je povedal, kar smo mi že opetovano trdili, da namreč nemški kričarji samo z odpravo jezikovnih naredeb nikakor niso zadovoljni. Samo formalno razveljavljenje jezikovnih naredeb še ne more zadostovati, marveč le popolna odprava sedanjega Nemcem sovražnega vodstva v državnem sistemu more Nemce odvrtiti od sedanjega boja, to so dr. Sylvestrove lastne besede na nedeljskem shodu v Solnogradu. Nemški narod v Avstriji mora priti zopet do svojih pravic in do svojega podedovanega posestva, pravi isti mož v predlagani in soglasno vsprejeti resoluciji. Do popolne zadovoljnosti Nemcev toraj še veliko manjka in ako misli sedanja vlada, da je z najnovejšim činom rešila krizo v Avstriji, se zelo moti. Nemcem se že sedaj ni godila niti najmanjša krivica v nobenem oziru in je tudi najnovejša Sylvestrova zahteva že davno izpolnjena, in vendar še rogovilijo in bodo rogovilili, dokler se v Avstriji ne zatre zadnji Slovan, dokler je Avstrija sploh še Avstrija. In na take može naj se ozirajo vlade, ki naj skrbje za blagor vseh avstrijskih narodov?

Češki narodni svet, v katerem bi sedeli zastopniki vseh čeških narodnih strank, nameravajo sestaviti Čehi. Ta narodni svet naj bi določal skupno postopanje Čehov in posredoval med prepornimi točkami.

Ministerstvo Millerand, imenovano Waldeck-Rousseau, si je z dosedanjim delovanjem pridobilo splošno naklonjenost pri socialnih demokratih in framasonih, kateri vsprejemajo njega člane povsodi z odprtimi rokami. Socialistom se je prikupila nova vlada posebno s tem, da priznava raznim socialističnim zvezam izredno važnost in voditelje potrjuje v mislih, da dospo socialisti s svojimi zvezami do splošne nadmoči v republiki. Minister Millerand je priča, da se je to v precejšnji meri že zgodilo. Framasonom je pa ta minister posebno govoril na srce s tem, da jih je zagotavljal brezobzirnega boja napram stremljenju raznih katoliških društev, katerim

vlada ne bo dovolila, da bi pod masko religije vodili vojsko proti republiki. — Ta program je jasen in razumljiv za vsakogar in se toraj ni čuditi, ako se sedaj cerkve niti ne smejo slovesno posvečevati.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. oktobra.

(Pečat zlobe ali neumnosti?) V zadnjem »Narodu« »pristen ljudski učitelj« piše glede duhovnih vaj tako-le: Z vpeljavo »duhovnih vaj za slovensko učiteljstvo« se je pritisnil na čelo slovenskega učiteljstva znak, da je duševno in moralno na najnižji stopinji mej vsemi slojevi slovenskega ljudstva. Kajti dokler se ne vpeljejo za vse stanovne brez razločka duhovne vaje, toliko časa se moramo smatrati mi učitelji, ki imamo srce in pamet še na pravem mestu, z vpeljavo duhovnih vaj za največje hudodelnike, največje neznačajne in moralne propalice, ker le taki potrebujejo javnega pokorjenja in javnega kesanja. In kot take nas je smatral Prezvizišeni, kajti ko bi nas slovenske učitelje imel za isto vredne z drugimi stanovni, bi gotovo Prezvizišeni v svoji očetovski skrbi obrnil svoje oči i na ostale stanovne, tako jih je pa le na nas, leve hudodelnike. In gospodje, ki pišete v »Slovenca«, prosimo Vas, prav tolmačite te vrstice, ne preobračajte jih po svoji priučenosti navadi. Povdarjamo torej še enkrat, da se moramo smatrati za največje duševne in telesne propalice toliko časa, dokler se ne vpeljejo duhovne vaje za vse stanovne. — Tako »pristen ljudski učitelj« v »Narodu«. Proti taki neumnosti ali pa zlobnosti polemizovati ne moremo. Le to omenimo, da bi bili, ako se hočemo držati sklepanja »Narodovega« pisca, največje propalice papež Leon XIII., škofje, duhovni, milijoni vernikov, in v ogromni večini ves naš narod slovenski, ki se s tako vnemo leto za letom udeležujejo duhovnih vaj. — Tudi zloba in neumnost imata svoje meje!

(»Narod«) je sinoči povedal, da nas njegov glavni urednik dr. Tavčar ne bo tožil, dasi smo ga osebno razžalili in ga pozivljali, naj nas toži. Dolžil je knezoškofa, da je šel v Kašelj in se tam prepričal o veliki potrebi konsumnega društva, dolžil kašeljkega duhovnika (ki ga ni in ga ni bilo), da si je vtepel v glavo, da mora tudi on imeti tako društvo, da se je ta duhovnik, ko je prišla kritična ura, pravočasno umaknil (kam neki?) ter prepustil zapeljane kmete njihovi usodi, škodi, sramoti in ječi. Ko smo dr. Tavčarju dali priliko, da svoje trditve dokaže, da jih dokaže pred sodiščem, ni porabil te prilike. Pravi, »da po besedilu poziva ne more tožiti! Bravo, Ivane! To besedilo poziva pa je ravno isto, s katerim je »Narod« nas pozivljali, naj ga tožimo, ter nam očital »blamažo«, ker ga nismo tožili! Mi smo namreč »Narodov« poziv kar lepo citirali! Kdo se je torej blamiral?

(Blamaže.) »Narod« v sinočni številki pravi, »da sedaj res ne ve, ali je bil škof v pravi vasi Kašelj«. »Zdi se mu pa«, da spada Kašelj k fari Device M. v Polju, in pri D. M. v Polji, pravi »Narod«, je škof enkrat že bil. Tudi pravi, da res v pravem Kašlju ni duhovnika, a da bi se poljski župnik lahko imenoval kašeljki duhovnik, ki se je umaknil, kakor bi se frančiškani lahko imenovali »išišenski duhovniki«. Tudi priznava, da ne ve, ali se je škof kdaj prepričal v Kašlju o potrebi konsumnega društva. . . Ve pa 1. da se je poljski duhovnik »interesiral« za »obe konsumni društvi v Kašljih«, kako je mislil hišo kupiti, in pravi, da »bo o tem še govoril«. Ve 2. »natančno«, kako je škof govoril pri D. M. v Polji o kašeljškem konsumnem društvu in kaki načrti so se tam snovali. Prosimo torej, naj »Narod« kar sedaj izpregovori o teh dveh točkah, ki sta mu »natančno znani« ter nam vzlasti naznani, kam se je, če ne kašeljki, pa vsaj poljski župnik umaknil ob kritični uri, ko je enkrat zapeljane kmete izdal njihovi usodi, škodi, sramoti in ječi?!

(Predavanje.) »Slov. kršč. soc. zveza« priredi jutri ob 1/8. uri zvečer predavanje v »Katol. Domu« v veliki dvorani »O novih socialistiških strujah« predava č. g. Ev. Lampe. (Ljubljanski socialni demokratje politikujejo.) Sinoči je bil zopet socialnodemokratski shod v »Mestnem Domu«. Došlo je manj poslušalcev,

nego zadnjič. Nove dvorane so se ljudje že nagledali. Govoril je Kristan. Ploskali so mu, kadar je povedal kak debel »šlager«. Pokrtačil je tudi župana, ker je izključil našega poročevalca, in se jezil, da internacionali ne privoščimo prostorov »Mestnega Doma«. Našega mnenja ni ovrigel. Župan bode storil slovenstvu Ljubljane jako slabo uslugo, ako bode prepuščal dvorano socialnim demokratom; pomogel bode k večjemu le, da se nekateri ljudje še bolj posurove. Kristan je zelo zabavljajal vzajemnosti slovenskih poslancev v drž. zboru in »Gesinnungstüchtigkeit« slovenske liberalne poslanske trojice, da je v »Krščansko (!) slovanski narodni zvezi«. Bilo bi baje bolje za nas, da niti te vzajemnosti ni in da se tudi na Dunaju kaže odločen razpor med slovanskimi in slovenskimi poslanci. Da, to privoščijo Slovanom Židje in z njimi združeni — socialni demokratje. Takoj na to je Kristan govoril za jezikovni zakon. Lep jezikoven zakon — brez sloge slovanskih poslancev in po razbiti desnici. Socialni demokratje bodo menda tudi v sedanjem zasedanju uprizarjali obstrukcijo in če z levičarji dosežejo namen, potem bodo menda z njimi skupaj skrpali jezikoven zakon za nas. Bog nas obvaruj takih »prijateljev«. Proti nemški »Gemeinbürgschaft« ni zinil Kristan besedice! Oglasil se je k besedi g. Evgen Lampe. Svobodni socialni demokratje so ga že prej ves čas psovali, surove opazke pa so letele nanj, ko je pričel govoriti in dokazoval, da stranka, ki hoče izvršiti, kar govori, mora imeti določen program. Izjavil je, da smo tudi kršč. soc. za splošno, direktno in tajno volilno pravico, proti sladkornemu davku, proti barantanju. Ko je dejal, da človek obstoji poleg telesnih tudi iz duševnih sil, začuli so se burni — pfui! klici. Gosp. Lampe je omenil »delavcev« v socialni demokraciji à la milijonar Singer in Bernsteinove struje — tedaj pa mu je Železnikar vzel besedo. Že prej ga je neprenehoma ustavljal in je gosp. Kristan moral posredovati. Železnikar je dejal, da se mora samo »gospodarsko govoriti«. Soc. dem. so odobraval to »svobodo besede«. Svoboda hočejo zase, za druge ne. Radi tega se je razjezil celo Kristan in je dejal, da je tako postopanje biriško. Socialni demokratje so Kristana po tej pridigi grozno grdo gledali. Mrmrali so: »Mašo naj bi šel brat!« »Ali je tukaj »Katoliški Dom«! Značilno je, da so socialni dem., ko se je takoj po vstopu v dvorano vsedel, vzeli stol, češ, da je »Mestni Dom« za socialne demokrate »ker tukaj s m e m o s a m o m i s e d e t i l e« Napol sled se je vsprejela resolucija, ki zahteva zadoščenja za naredbe izdane po § 14. Resolucija zahteva, da se Thunovo ministerstvo obtoži. Potem so se razšli, na stopnicah pa so grozno upili na nekoga, ki jim je dejal, da kadar ploskajo splošni direktni in tajni volilni pravici, naj jo zahtevajo tudi v svoje strankarsko vodstvo.

(Celjsko državno pravduštvo) se je, kakor čujemo, tudi skesalo tožiti občino celjska okolica radi razžaljenja celjske policije.

(Slovenski denar in nemški igralci.) Iz Kočevja se namerava podati nemška gledališka družba Braun, pri katerih prireditvah se je obnavzočnosti (!) kočevskega okrajnega glavarja tulilo »Die Wacht am Rhein« in »Los von Rom!«, po Dolenjskem »gostovat«. Prišla bode v Ribnico in Novo Mesto. Slovenci — pozor!

(Otvoritev zadržnega skladišča v Sinčevsi) se bode znova preložila za jeden teden na 29. oktobra. Istega dne, ko smo hoteli mi imeti svoj shod, napovedali so zdaj nemškutarji svoj »Bauerntag« za Velikovec in so si naročili Rokitskega in Černika, dva največja hujskača. Razmere so take, da bodo Nemci hodili od postaje mimo našega skladišča v Velikovec in nazaj, naši kmetje pa pojdejo deloma mimo sršenovega gnezda v Velikovec v Sinčoves k zborovanju in nazaj. Prijatelji so nas opozorili na nevarnost. Poznamo naš položaj, če pride do izgredov, in zato mislimo, je pametneje slovesnost preložiti še za 8 dni. V Velikovec smo začeli prejemati blago že 11. oktobra. Velikovčani so tega sevé celo veseli. Nemški župan Pintarič postopa zdaj proti g. Podgorcu, ker se je menda pregrešil 1. zoper deželni stavbeni red 2. zoper tržni red Velikovški. G. P. hodil je namreč po glavni cesti, ter je kmete opozarjal na skladišče; tržni red pa pravi, da se ne smejo na ulicah ustavljalati vozovi, da se ne bi pasaža zaprla. In zoper stavbeni red, ki do-

ločuje, da se mora stavbeno dovoljenje dobiti za nove stavbe, dozidavanje in prezidavanje. Naša zadruga takega dovoljenja za popraviljanje svoje hiše v Velikovcu ni iskala, ker se niti jedna nova opeka ali jeden nov kamen uzidal ni! Radovedni smo, kaj bo slavni Velikovški občinski urad zdaj, ukrenil. Sicer pa naj dela, kar mu drago, orožje imamo zdaj mi v rokah in mirovne pogodbe homo po boju napovedovali mi.

(V Trziču) smo Slovenci, kakor ste že poročali, ustanovili v nedeljo 15. t. m. podružnico svetega Cirila in Metoda. Oglasilo se je že do sedaj okoli 80 udov, katerim se pa še vedno novi pridružujejo. Nova podružnica bo močan nasip proti nemški povodnji. Nemci še vedno »fantazirajo« o nemškem mostu med Baltiškim in Jadranskim morjem in kujejo v dosego svojega namena vedno nove bojne načrte. A mi upamo, da v kratkem padejo zidovi nemškutarke trdnjave v Trziču.

(Iz Kranjske Gore.) Neusmiljen vaš koš požrl je moja zadnja notico, katero sem poslal vašemu listu. Da bi imel več hrane, pošiljam mu še jedno. V zadnji notici sem omenjal naš somenj, ki je združen s cerkvenim žeganjem. Jedro tega semnja pa je ples. In kakošen ples je to? Ta ples sestoji večina iz mladih ljudi, ki so brez vsakega nadzorstva. Da bi imeli nekak zaumen o njem, omenjam, da se je pričel v soboto ob polujednajstih dopoldne ter je trajal v noč od torka na sredo. Raja se skoro do ranega jutra Dečki, ki so izostali iz šole lani, se vrté in nikogar ni, da bi jih domov spodil, in deklice, stare po 13, 14, 15 in 16 let, napravljajo jedro plesalk. Ne trdim, da bi tudi starejših ne bilo, ali žalostno je, da imajo otroci tako prostost in da se izpostavljajo tako mladi. Leta 1827 12. maja je bil izdan neki odlok dvorne kancelije, ki določa, da se sme ples pričeti še le jedno uro po popoludanski službi božji. Isti odlok določa, da morajo deklice stare biti vsaj 16 let, mladeniči pa 18, ali to več ne velja? C. kr. ministerstvo za uk in bogočastje pa je izdalo 20. julija 1887 odlok in ukaz, da je šolski mladini strogo prepovedano 1. navzoč biti pri plesu, 2. zahajati v krčmo. Ali to tudi ne velja? Menim, da je to škodljivo, ako se mladina zgodaj spridi, ne le za njo, ampak tudi za državo. S takimi plesi, ki se prirejajo po krčmah po noči, kjer je vse pijano, in ako trajajo po več dni, kakor pri nas, vodi se mladina v zapravljivost, brezdelnost, pijanost in nečistost. Kaj sledi iz teh pregreh, nam je znano. Ljudstvo, kateremu je ples nad vse, postane leno, dela se boji, išče le zabav. Zabave pa stanejo denar, tega pa ni in tako je ljudstvo nesrečno, nezadovoljno in kuje sovražne naklepe do vseh, ki kaj imajo. Kaj rodi pijanost, je znano: poboji, ogenj in druge nesreče. Mlado dekletce, ki prebije le jedno noč v taki tovaršiji ali se pozno v noči kolovrati domov jedno uro ali še dalje, izgubi sramožljivost. Dolžnost države je, braniti krščansko življenje. Gotovo je njena dolžnost, gledati na to, da ostane ljudstvo moralno, gledati na to, da je varčno, ne pa da se zaraja zadnji krajcar. Saj se gleda na čisto malenkostne stvari, n. pr. ako izlije kaka ženska pomije na cesto ali javno pot, že je kaznovana, na take važne stvari pa ne obrača svoje pozornosti. Res, da vlada pri nas svoboda. Svoboda je lepa reč, pa le za tiste, ki jo znajo rabiti. Kdor pa je ne zna rabiti, temu je v razuzdanost in podivjanost. Kdor opazuje to bolezen, priti mora do zaključka, da so dolžni kaj storiti v tej zadevi sploh vsi organi, ki so v to poklicani. In to je tem potrebnije, ker stariši ne umevajo svoje naloge. Ergo videant consules!

(Grča-Morgari.) Istrski poslanec Ghersa, to je Grča je v zadnjem zasedanju istrskega deželnega zbora v daljšem govoru zahteval, naj napno Italijani vse žile, da onemogočijo slavizacijo te pokrajine, katera pači imena krajev in oseb italijanskih v deželi. Na tega »nepopačenega Italijana« se sklicujejo Lahoni zdaj, ko jim je v rimskem »Avanti« socialist Morgari zakuril glede njihovega krivičnega nastopanja proti Slovanom v Primorju. Tržaški listi hočejo sklicevaje se na Ghersa najbrže nekaj reči o slavizaciji, toda ta argument se jim ni posrečil, ker je Ghersa prealaba pričla slavizacije v Primorju, pač pa nasprotno. Kadar se ljudem že tako meša, se jim skoro popolnoma zmeša.

(Tržaška „Edinost“) piše, da so se koroški bogoslovci že dlje časa potegovali zato, da bi se jim dovolilo v bogoslovnici slovenski propovedovati. Ravnatelj zavoda (Nemec) je pripoznal sam, da bi bilo koristno za Slovence kaj takega, in je rekel, da on ne bo nasprotoval tej ideji, skof pa da je zavrnil to prošnjo bogoslovcev rekoč: »V semenišču se ima propovedovati v onem jeziku, katerega razume vodstvo«. — Mi o tej stvari nismo poučeni, vendar dvomimo, da bi bila stvar prav taka, kakor poroča »Edinost«, kajti znano je iz naših poročil, da slovenski bogoslovci z višjim dovoljenjem prirejajo slovenske besede v semenišču, tembolj jim bo dovoljeno vaditi se v oznanjevanji besede božje v domačem jeziku. Krivica bi se jim godila, ako bi se to zabranjevalo.

(Taki so!) Neki italijanski odvetnik v Pazinu je grajal pazinskega meščana, ker je vzel na stanovanje hrvatske dijake, češ da se to ne spodobi in ni patrijotično, kajti pazinski meščani so Italijani. Meščan pa jo je dobro zasolil advokatu rekši: »Zakaj pa vi, doktore, sprejemate hrvatske tožbe, zastopate hrvatske stranke in pobirate hrvatski denar? Ali je to lepo, ali je to patrijotično od vas, ko ste tudi Pazinčan in Italijan?« — Advokat na to ni vedel kaj odgovoriti.

(Socijalni demokratje proti veri.) V Trstu so imeli 13. t. m. socijalni demokratje shod, na katerem je socijalnodemokratski voditelj Dominik Vilelli tako srdito zabavljal proti uredbam katoliške cerkve in veri, da ga je celo ponižna tržaška policija pozvala na odgovor. Vilelli se bode moral zagovarjati po § 303 drž. zakonika.

(V novi mestni odbor tržaški) so bili izvoljeni sledeči možje: Cambon, Cimadori, Combi, Hermet, Janović, Mazzoli, Turek, Valerio in Fabiani. Toraj ne enega žida več! Prvim podpredsednikom je bil izvoljen odvetnik dr. Valerio in drugim podpredsednikom dr. Cimadori. Značilno je, da so se volitve odbora in podpredsednikov izvršile ob enakem številu glasov, namreč 28, — številka »28« je odločila! »L'Indipendente« pravi, da je čas, da župan neha igrati ulogo »slamnatoga moža«, marveč da se pokaže na delu kakor pravi mož. No, upati hočemo, da bode dr. Dompieri z novimi možmi izvršil toliko potrebnih del, v prvi vrsti potrebni vodovod, ko ga ne bodo več držali za roke faktorji a la Luzzato, Venezian, Benussi in drugi. Morda se je zdaj nadejati, da nastopi tudi za slovenske zastopnike druga doba — kajti: svaka sila do vremena!

(Krščanske žene v Trstu) bodo imele prihodnjo nedeljo prvi svoj ljudski shod z obširnimi dnevnimi redom.

(Razžaljenje katoliške vere in tržaško sodišče.) Te dni se je vršila pred tržaškim deželnim sodiščem razprava proti slovenskemu socijalnemu demokratu Ivanu Versonu, ker je proklinjal Boga, Mater Božjo in nazival Slovence »porchi de ščavi«. Da je ta kaznjiva dejanja res storil, pričal je tudi jeden slovenskih deželnih poslancev. Zagovornik Zanolla je mej drugim iztaknil namestu »Svete Trojice« »Sveto Četvorico«, ker je Marija del božanstva. Ivanu Versonu je dalo sodišče pečat — nedolžnosti.

(Delavsko gledališče v Ljubljani.) Opozarjamo na nedeljske predstave »Slovenske krščansko-socijalne zveze« v »Katoliškem domu«. Vse tri igre: »Pravica se je izkazala«, »Vedeževalka« in drastično komična »Morilci v Kravji dolini« so izborna naučene. Sedeži se prodajajo v prodajalnici pri Brusu (Štefetu) pred škofijo. Blagajnica se otvori ob 6. uri, začetek ob 7. uri zvečer.

(Novo orožniško postajo) so dobili v Št. Jerneju na Dolenjskem.

(Iz Brezovice.) Zadnja seja krajnega šolskega sveta na Brezovici dne 8. t. m., kjer se je sestavljala terna glede prihodnjega nadučitelja, je bila naravnost nepravilna, ker ni bilo niti pravičnega zapisnika o seji niti podpisov navzočih udov. — Radovedni smo, kako bo držala.

Eden izmed navzočih.

(Spominsko ploščo dr. Gobancu) bodo postavili koroški nemški učitelji baje zato, ker je bil tako zvest varuh »nemškega šolstva«. Spominsko ploščo nameravajo uzidati v Železni Kaplji, kjer je bil Gobanc rojen.

(Izseljevanje slovenskih rudarjev.) Začetkom tega meseca je odpotovalo okoli 200 rudarjev iz

Trbovelj in Zagorja na Vestfalsko. Baje jim bode te dni sledilo zopet 300 rudarjev.

(Iz Preske) se poroča, da v tamošnjem šolskem vrtu lepo cvete jabjana.

(Visoka starost.) V Sevnici je minoli mesec ženica A. Košar doživela 100 let, a je še precej trdna in zdrava.

(Obdukcija Žvanovega trupla) je pokazala, da je Žvan dobil smrtni udarec na levem sencu. Morilec ga je s kamnom udaril od strani. Žvan je padel vznak in morilec ga je potem udaril še po čeljustih ter mu jih razbil. Umor se je zgodil precej korakov proč od mostu. K mostu je morilec mrtvega Žvana privlekel. — Ljubljancje z zanimanjem zasledujejo razvoj preiskave. O Ravniku se po gostilnah vrše neprenehoma debate. Z veliko hladnokrvnostjo se stavi, ako bode Ravnik obešen ali ne.

(Neprostopljive kopelji v morju.) V soboto zvečer se je ob morski obali v Trstu sprehajal 28 letni Anton Umek. V globokih svojih mislih ni zapazil, kje se neha suha zemlja, in je padel v morje. Rešili so ga. — Ob obali Giuseppina v Trstu padla je včeraj tudi vsled nepaznosti v morje neka gospica. Tudi njo so rešili.

(Krvav dogodek v Trstu) se je dogodil v nedeljo zvečer v gostilni »Al pavone«. Dva vojaka sta se branila plačati račun in sta razjarjena mahalala z bodali okoli sebe. Došle redarje sta vojaka napala z bodali. Redar Bevič je mahnil s sabljo po glavi jednega vojaka, drugi redar pa po vojakovi roki, a razgrajč se ves krvav še ni udal. Končno je ubežal. Na borznem trgu so ga ujeli štirje redarji, ki so zbesnelega vojaka le z največjim naporom spravili v zapor. Občinstvo se je zavzelo za vojaka in metalo na redarje kamenje. Par vojakov je ranjenih.

(V morje je padel) na Reki 35letni Martin Vidali in pri tem z glavo udaril ob zid. Potegnili so ga ven in prepeljali v bolnišnico.

(Samomor flu de siécle.) V Reki je neki 37letni delavec Mazzarelli včeraj šel z velikim veseljem v smrt. Ob morju je dejal svojim tovarišem, naj gredo v uredništva povedat, da je skočil v morje, in naj doma naroče, da ga ne bode h kosilu. Na to je res skočil v morje in utonil.

(Pri Beljaku) je našel neki hlapec v grmovju zaboj, v katerem je bilo 1500 patron, ki so ostale najbrže od zadnjih vojaških vaj. Hotel je jedno poskusiti, če je dobra. Zato je vzel kamen in udaril po njej. Pa ta poskušnja je bila draga zanj, ker mu je patrona nevarno ranila roko.

(Močno pobil) se je v soboto Alojzij Strupi. Delal je pri zgradbi kanala pri prisilni delavnici. Spodrsnilo mu je in padel je ter se na glavi in roki močno poškodoval.

(S strehe je padel) v Verneku Janez Valentinčič, ko je popravljal streho posestniku Antonu Preglju. Poškodoval se je tako hudo, da je v nekaterih minutah umrl.

(Neroden kolesar) je včeraj popoldne na sv. Jakoba trgu povozil 7 letno Marijo Baraga.

(Razpisuje) se mesto poštnega odpravnika na c. kr. poštnem in brzojavnem uradu v Hotelderšici proti pogodbi in kavciji 200 gld, letna plača 260 gld. in uradni pavšal 60 gld. Prošnje v teku jednega tedna na poštno in brzojavno vodstvo v Trstu.

* * *

(»Kaj ne, Veličanstvo, da niste več hudi na nas?«) [Tako milo zna prositi — divji obstrukcionist. Stvar je taka: Ko je bil cesar pri zadnjih vojaških vajah na Češkem, nagovorili so Nemci poslanca Kirschnerja, naj cesarju prav drastično popiše strašno trpljenje in preganjanje Nemcev v Avstriji. Kirschner, ki je veleposestnik, župan in poslanec, pri tem pa prav preprosta, dobrosrčna duša, in ki je med obstrukcioniste prišel, ker je moral zaradi terorizma nacionalecev, a sam bore malo ve o trpljenju Nemcev, se je res naučil velikanski govor, ki naj bi cesarja temeljito poučil, kake krivice se gode Nemcem. Nabasan z izbornim govorom je stopil dobri mož pred vladarja. Ko pa je prišla vrsta nanj, pozabil je ves govor, ves zmešan sklenil je roke in milo vzdihnil: »Kaj ne, Veličanstvo, da niste več hudi na nas?« Smehljaje je cesar podal roke temu zavednemu in hrabremu — radikalcu!

(Hrvaški učitelji) so osnovali gospodarsko društvo z naslovom »Hrvatska učiteljska štedna i predajna zadruga«, ki je začelo poslovati s 1. oktobrom v Zagrebu. Tudi naši učitelji bi dobro storili, ako bi se pečali z bolj praktičnimi stvarmi, nego so surovi dopisi v »Narodu«, s katerimi si baš ne pridobivajo ugleda.

(Zdravišče Cirkvenica) na Hrvatskem je zopet v konkurzu.

(Cesaričina vdova Štefanija se mož.) Vesti o zaroki cesaričine vdove Štefanije postajajo vedno verodostojnejše. Izvoljenec njen je mažarski grof Lonyay, katerega je spoznala preteklo jesen v Požunu v hiši nadvojvode Friderika. Mej belgijskim in avstrijskim dvorom se vrše radi poroke že pogajanja. Želelo se je, da cesaričina Štefanija počaka s svojo možnostjo toliko časa, da oddado njeno hčer, ki bi sicer morala odpovedati se vseh pravic do prestola, vendar Štefanija tega ne bode čakala, ampak se takoj omoži ter se še odpove svojemu sedanjemu naslovu in vsem z njim združenim pravicam. Pravijo, da je cesar srečni dvojici dal v dar neki grad, oče Štefanije bode pa odštel jeden milijon frankov. Po poroki bode Štefanija stalno bivala na gradu svojega moža na Ogerskem. Izrazila se je, da hoče biti odslej le »ogerska grofica«. Cesaričina Štefanija ima sedaj 34 let in je baje še jako lepa žena.

(Ogerski civilni zakon) rodi lepe sadove. L. 1896 se je ločilo 387 zakonov, l. 1897 že 672 in 1898 celo 1343 L. 1898 je bilo 9291 civilnih zakonov brez cerkvenega blagoslova.

(Slovenski »Narodni Dom« v Ameriki.) V Clevelandu so imeli dne 7. t. m. posvetovanje, da zgrade svoj »Narodni Dom«. Izvolil se je odbor, ki bode upeljal potrebno akcijo.

(Žrtve Milanove.) Petrograjski list »Novo Vreme« piše: Od dne, ko je Knezević napadel Milana, pa do danes je bilo v Srbiji zaprtih 376 oseb, 281 izgnanih iz Srbije, mej temi so štirje bivši ministri. Nad 200 oseb je pobeglo iz Srbije, okoli 20 oseb je zbežalo mej hajduke, 71 oseb je zgubilo državne službe. Obsojenih je 64 oseb na 411 let tamnice zaradi razžaljenja »veličanstva kralja Milana«, 52 oseb jih še čaka obsodbe, 58 jih je pod policijskim nadzorstvom.

(Meste Dunaj) je imelo lansko leto 60,977.708 gld. dohodkov in 61,554.744 gld. stroškov; aktiva znašajo 107 milijonov, pasiva 116 milijonov, občinsko imetje 95 milijonov.

(Samomor poljskega žurnalista.) Poljski žurnalist Szomski se je te dni ustrelil. Vzrok smrti je beda.

(Srbska grozodejstva.) Žena srbskega polkovnika Nikolića je zblaznela vsled obupa, da je njen mož obsojen na 20letno ječo. Tako se poroča iz Belegagrada. Nekateri pa pravijo, da je žena Nikolićeva res v blaznici, a zdrava. »Blazna« je postala radi tega, da ne more nadaljevati odločne svoje akcije za oproščenje nedolžnega svojega moža.

(Napačnega umoril.) V komptoirju Ringhofferjeve tovarnice mašin zgodil se je grozen umor. Delavec Vencel John delal je v tovarni že deset let. Dne 12. t. m. hotel je odnesti iz tovarne kos kovine, a zasačil ga je nadzornik Bartošik. John, ki je oče peterih otrok, je bil vsled tega odpuščen iz službe. Skoro je prišel ves jezen nazaj v komptoir z namenom umoriti Bartošika. V slepi jezi ni razločil oseb in vrgel se je na uradnika Dlonkyja ter mu je potisnil velik kuhinjski nož v trebuh. Ko je spoznal, da je zadel napačnega, je strašno zarjovel in hotel zbežati, kar se je pa preprečilo. Dlonky je umrl mej transportom v bolnico.

(Zavarovanje nevest na Ruskem.) V Moskvi se je ustanovila »Ruska blagajna za vzajemno zavarovanje nevest«. Uplačevati se prične, ko je dekle staro 10 let. Ako se dekle ne omoži do 36 leta, se ji izplača svota, za katero je bila zavarovana.

(Zabava v železniškem vozu.) V železniškem vlaku na progi Vaskoh-Veliki Varadin so igrali nedavno trije potniki na karte. Kmalu se jim je pridružil neki agent Geza Blau, seveda nežid (!) ter se takoj udeležil skupne igre. Kmalu pa se je na neznan način izgubila jedna važnih kart in, ker se brez te igra ni mogla nadaljevati, storil je Blau igralcem uslugo ter izvlekel iz žepa svoje karte. A glej, sedaj se je sreča obrnila tje, od koder so prišle karte, in ker so igrali za velike svote, so bili prvi igralci kmalu prepričani, da ne

gre vse v redu in da igrajo z zaznamovanimi kartami. V trenutku je bil Blau zunaj voza na železniški progi in malo za njim tudi njegova prtljaga. Blau pa je hladnokrvno pobral svoje kosti in svoj kovčeg ter se podal na bližnjo železniško postajo, kjer ni mogel prehaliti hitrosti ogerskih lokalnih železnic in njih potovalcev.

(V balonu iz Pariza na Švedsko) sta prišla preteklo nedeljo dva Francoza v 23 urah.

(Zemlja se je odprla.) Pri zadnjem potresu v Mali Aziji je v sredi mesta Kemer nastala tako široka zemeljska odprtina, da je sedaj mesto ločeno v dva dela in da ljudje ne morejo hoditi iz jednega dela mesta v drug del. Pri potresu je bilo mrtvih 47 oseb.

(Volkovi.) Neki ruski list poroča, da so minolo leto volkovi samo v Turkestanu raztrgali 10757 konj, 1568 velblodov, 32909 ovac, 4346 koza, in 4084 komadov rogatego živine.

(Kosta, morilca žensk.) so pripeljali iz Amerike v Bremen. Kost je dalje časa živel na Dunaju, kjer je raznim ženskam obetal, da jih poroči. Zvabil jih je seboj in umoril. Doslej so mu dokazali dva taka slučaja.

(Sedemnajst milijonov defravdoval.) V Moskvi so aretovali bivšega ravnatelja železnice Moskva-Arhangelsk, Nikiforja Areibaševa. Sumi se, da je faliranemu moskovskemu milijonarju Mamontov dovolil, da si v zadregi pomaga s 17 milijoni iz premoženja železniškega podjetja. Mamontov je vseh 17 milijonov zapravil pri svojih špekulacijah.

(Beraški zavod) si je osnoval ključar Janez Wagner v Budapešti. Celemu društvu beraških otrok je dal stanovanje in hrano. Zato mu je pa moral vsak zvečer izročiti naberačeni denar, ki ni smel biti manjši kakor 2 gld. Neki skrivni redar je videl sedem otrok, ki so prišli »od dela« domov in so svojemu mojstru izročili 18 gld. Wagnerja so zaprli in našli pri njem hranilno knjižico na 4000 gld. — znamenje, da se je »beraški zavod« dobro rentiral.

(Koliko je Luccheni?) Luccheni dobi vsako jutro jeden in pol litra kave z mlekom, kadar tega ne mara, dobi pa čokolado. Opoludne dobi jeden liter zelenjave (fižola, makorne, zelja itd.), v četrtek in soboto dobi juho in 300 gramov mesa s salato ali krompirjem. Vsak večer ima juho. Na dan ima 650 gramov kruha in kadar se mu zljubi delati, tudi dva decilitra rudečega vina. Tako se godi morilcu cesarice! Mnogo poštenih delavcev ima slabejše življenje.

(Umor radi kokoši.) Na Ogerskem je kmet Janos Lukacs v vasi Tok umoril svojega brata, ker je imel ta tako sitno kokoš, da je vedno letala na njegovo posest. Zadnjič je Janosa to tako ujezilo, da je v jezi pobil brata s sekuro.

(Novo motor-kolo), na katerem se bode lahko vozil tudi posameznik, imajo v Berlinu. Nova iznajdba ima samo jedno, jako veliko kolo, v katerem sredi se nahaja sedež za kolesarja. Pod sedežem je motor, ki s svojo težo obdrži sedež kolesarja v ravnotežju.

(Podzemeljske ceste) ima v dolžini mnogih milj London. Te ceste, ki so več metrov široke, imajo jako dobro ventilacijo in imajo namen, da se po teh cestah napeljujejo telefonične in električne naprave, brzojav itd. Valed tega na površini zemlje morebitne poprave teh naprav ne ovirajo promet, ker se vse vrši — pod zemljo.

(Pošteno zaslužil.) Star kmet narekuje oporo: »Svoji ženi zapustim 5000 gld. Ste zapisali?« — Notar: »Da, toda Vaša žena ni še stara in se utegne drugič možiti. Kaj pa v tem slučaji?« — Kmet: »Če pa se zopet omoži, naj dobi 10.000 gld.« — Notar: »Kaj, dvakrat toliko?« — Kmet: »Seveda, ker pošteno bode zaslužil, kdor jo bo vzela.«

(Lenuh) »Danes ne vstanem, sem pretruden.« — »Zakaj, saj si vso noč spal!« — »Da, spal sem, a sanjalo se mi je, da sem dva sežnja drv naklal.«

Društva.

(»Krščanskosocijalna organizacija pri Devici Mariji v Polju.«) Vabilo k občnemu zboru »Kat. slov. del. podpornega društva D. M. Polje« v nedeljo 1/4. uri popoldan dne 29. oktobra t. l. v Slapah v društvenem domu. 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev novega odbora. 5.

Slučajnosti. — Zeleti je obilo udeležbe, ker se bodo pravila nekoliko prenovila. Odbor.

(Podružnična shoda na Koroškem.) Podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico bode imela v nedeljo dne 29. oktobra 1899, ob 4. uri popoldne v gostilni g. Ant. Pogliča, p. d. pri Gobeinu, na Brnci svoj letni občni zbor s sledečim vspeedom: 1. Načelnikov pozdrav. 2. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 3. Volitev treh pregledovalcev računov. 4. Volitev novega načelnštva. 5. Razni govori in nasveti. 6. Poučni govor. 7. Vsprejem in vpisovanje novih udov. 8. Pri domači veselici se bo tudi predstavljala šaljiva igra: »Vaški skopuha«. — Podružnica sv. Cirila in Metoda ima letošnjo občno zborovanje v nedeljo dne 15. oktobra t. l., ob 5. uri zvečer, pri Martinu v Habru. Vspeod: Pozdrav načelnika. — Pesem. — Govor (zasluge katoliške cerkve za omiko narodov). — Pesem. — Poročilo blagajnika in tajnika. — Volitev odbora. — Pobiranje udnine in prostovoljnih darov. — Petje, prosta zabava in čarobna predstava.

Telefonska in brzojavna poročila

Celje, 17. oktobra. Profesor veronauka na tukajšnji gimnaziji dr. Fran Janežič, je danes dopoldne v konferenčni sobi nenadoma umrl. Pogreb bo v četrtek, 19. t. m. ob 9. uri dopoldne.

Dunaj, 17. oktobra. »Wiener Zeitg.« objavlja dve naredbi ministerstev za notranje, pravosodje, finance, trgovine in poljedelstva, s katerima se razveljavljajo jezikovni naredbi za Češko in Moravsko in se določa, da ostanejo v veljavi do zakonite vredbe jezikovnega vprašanja pred izdajanjem jezikovnih naredb veljavne določbe in načela.

Dunaj, 17. oktobra. Slov. kršč.-narodna zveza je imela danes sejo, pri kateri je bil obširen razgovor o novih političnih razmerah. Vsprejela se je končno resolucija, da se klub strinja z izjavo izvrševalnega odbora desnice, da se ohrani večina, da se potom zakona uredi jezikovno vprašanje ter da se omogoči vlada večine.

Dunaj, 17. oktobra. Poljski klub in nemško-liberalna stranka sta imela včeraj zaupni seji, v katerih je bil razgovor o političnem položaju. Danes se je posvetovanje nadaljevalo.

Dunaj, 17. oktobra. Poljski klub je imel danes sejo, v kateri je soglasno pritržil sklepu izvrševalnega odbora desnice.

Praga, 17. oktobra. Razveljavljenje jezikovnih naredb je napravilo tukaj silen, neugoden vtis. Krivica, ki se je s tem storila češkemu narodu zaradi nemško-nacijonalne nadutosti, je neodpustna. Razburjenje med češkim narodom je silno, vendar je pričakovati, da ne bo izgredov, ker je za ohranjenje javne varnosti dobro poskrbljeno. Češki poslanci takoj jutri to stvar spravijo pred zbornico. Po noči je bilo nekaj izgredov na ulici proti Žičkovu, kjer so pobili več oken; deset ljudi so zaprli.

Praga, 17. oktobra. Češki listi objavljajo oklice čeških poslancev, s katerim se narod pozivlja, da oporeka proti odpravljenju jezikovnih naredb.

Dunaj, 17. oktobra. Danes je bil skupen posvet avstro-ogerskih ministrov, katerega so se udeležili Clary, Kniazolucki, Szell, Lukacz, Kallay, Goluhowski. Zahtevalo se je, da se častnikom povišajo plače, da se pomnoži fond za kanone po novem, hitrem sistemu in za mornarico ter svota za štiri nove konzulate. To vse se je vsprejelo, le za mornarico se je proračun precej skrčil.

Dunaj, 17. oktobra. Poslanik grof Welsersheimb je odpotoval v Haag, da podpiše mirovni zapisnik.

Dunaj, 17. oktobra. Eskomptna tvrdka J. Anspach et Co. je insolventna. Pasiva znašajo 700.000 gld. Najbolj prizadete so dunajske, češke in nemške banke.

Dunaj, 17. oktobra. Včeraj se je otvorilo novo poslopje fiziološkega instituta.

Budimpešta, 17. oktobra. Cesar se je podal včeraj popoldne ob štirih v Gödöllö.

Budimpešta, 17. oktobra. Cesar je včeraj prišel v Gödöllö.

Požun, 17. oktobra. Tu se je včeraj ustrelil odvetnik dr. Aleksander Potovich. Na borzi je zgubil ogromne svote.

Vojska v Južni Afriki.

Poročila z bojišča v zadnjih dneh nam ne morejo pokazati resnične slike o najnovejših dogodkih na južno-afriških tleh. Temu je v prvi vrsti vzrok stroga angleška cenzura, brez katere ne pride iz Transvala sedaj nobeno poročilo v Evropo, dalje je pa tudi na mnogih krajih pretrgana brzozjavna zveza in toraj niti Angleži ne dobivajo poročil recimo iz Mafekinga in okolice. Vkljub temu pa smemo sklepati, da se Angležem ne godi posebno dobro, ker bi angleški listi gotovo ne molčali o zmagah, ako bi se o teh sploh moglo govoriti, nasprotno je pa popolno umevno, da so Buri vsaj sedaj povsem zadovoljni s položajem.

Najnovejšim poročilom, ki so došla london-skim listom, posnamemo sledeče: O kakem odločilnem boju mej Buri in Angleži ne more biti dosedaj nikakega govora. Glavni oddelki burske armade se nahajajo na dobro utrjenih prelazih ob natalski meji, kjer imajo tudi največ topov. V poslednjih dneh so Buri pretrgali brzozjavno zvezo mej prelazom Van Reenan, Charlestownom in Ladysmithom. Gotovo je tudi, da so zasedli Newcastle in Ingagane. General Withe razpolaga sedaj s 15.000 možmi, katerih 9000 ima v Ladysmithu in 4000 v Dundeeju in se toraj na planem lahko meri z Buri, ki pa seveda ne bodo tako naglo ostavili svojih varnih zavetij.

Berolin, 17. oktobra. Potovanje nemškega cesarja na Angleško je odvisno od razvoja položaja v Južni Afriki.

London, 17. oktobra. Danes se je vršil ministerski svet, pri katerem je bil razgovor o položaju v Južni Afriki in o potrebnih korakih.

London, 17. oktobra. V petek se prične z vkrcavanjem 14 bataljonov, ki odrinejo na bojišče.

Pietermaritzburg, 17. oktobra. Posebna izdaja uradnega lista proklamuje vojno stanje za okraje Newcastle, Dundee, Klipriver, Umsinga in Uppa Tugela. To se zgodi radi tega, ker se je vlada prepričala, da nekateri natalski podaniki podpirajo sovražnika.

Uradni list spominja dalje prebivalce dolžnosti do kraljice in jim prepoveduje vsako zvezo s Transvalci in Oranje državo.

Kapstadt, 17. oktobra. Pri Spys Fonteinu južno od Kimberleya se je vnel včeraj zjutraj vroč boj. Izid ni znan. Buri so se polastili železniške postaje Vordersiding mej Vryburgom in Kimberleyem.

D'Urban, 17. oktobra. Burska vojna moč pri Newcastle obstoji iz oddelka Transvalcev, dela armade iz Oranje države in 400 Nizozemcev. General Joubert biva v utrjenem Laings-Neck.

Ladysmith, 17. oktobra. Angleške vojne straže so opazile sovražnika v vzhodju prelaza Tintra pri Oliviershoecku.

Umrli so:

12. oktobra. Julija Uršula Drenik, usmiljenka, 22 let, Radeckega cesta 11. jetika.

16. oktobra. Urban Bostič, krojač, 65 let, Krakovske ulice 9, jetika.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 16. oktobra 1899.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za jesen	gl. 8.44 do gl. 8.46
» » pomlad	» 8.76 » » 8.78
Rž za jesen	» 6.92 » » 6.94
» » pomlad	» 7.30 » » 7.31
Turšica za oktober	» 5.72 » » 5.74
» » maj-junij	» 5.40 » » 5.41
Oves za jesen	» 5.28 » » 5.30
» » pomlad	» 5.69 » » 5.70

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m., srednji zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
16	9. zvečer	741.0	6.9	brezv.	oblačno	
17	7. zjutraj	739.6	5.1	sl. jvzh.	del. oblac.	1.9
	2. popol.	739.1	11.2	sr. jvzh.	skoro jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 6.9 normale: 10.4°.

Bronza, tekoča, v poljubni boji, je najboljša in najpripravnejše sredstvo za **pozlačenje** in **bronziranje** vsakovrstnih predmetov ter daje najboljši lesk in trajnost. Tudi **bronzni prašek** se dobiva v prodajalnici oljnatih barv tvrdke **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciškanske ulice.

Vnanja naročila po povzetju.

228 2 13-7

DOM IN SVET

Vsebinska 20. zvezka 1899:

Josip Germ, akad. slikar. (Spisal dr. Fr. L. — Konec.) — V jesenski noči. (Zložil M. O.) — Kvišku. (Spisal Fr. S. Finžgar. — Dalje.) — Roža in trn. (Slika iz naroda. Spisal Fr. Vrhovski. — Dalje.) — Daj! (Zložil Leo Levič.) — Pevec. (Spisal Podiesnikov.) — Moj trdni sklep. (Zložil Jožef Volc.) — Šime Ljubič, hrvaški zgodovinar. (Spisal Ivan Steklasa. — Konec.) — Socijalni pomenki. (Piše dr. Ivan Ev. Krek. — Dalje.) — Ob grobu. (Zložil Jožef Volc.) — Književnost: Slovenska književnost. Hrvaška književnost. Poljska književnost. Ruska književnost. Črtice iz maloruske književnosti. — Razne stvari: Slikarska in reprodukcijna umetnost. — Iz belokranjskega besednega zaklada. (Priobčuje I. Šišelj — Konec.) — Na platnicah: Pogovori. (Dalje.) — Slike. Slike Josipa Germa: Portret. — Čitajoča deklica. — Študija. — Portret. — V atelieru. — Sv. Frančišek. — Študija. — Portretna študija

Organist in cerkvenik

s plačo 400 gl. se sprejme 834 6-1

na Jesenicah na Gorenjskem.

Izvrstna, naravna hrvaška

priporoča iz svojega kleta

Mirko Broz v Zagrebu

Oddaja jih v sodih od 50, 100, 200, 300 l, itd. po 22, 23, 24, 25, 26 liter iz let 1895, 1896, 1897, 1898. Sode računam posebej ali nazaj jemljem franko. Vsa moja vina so analizirana in jamčim za njih naravnost.

726 50-17

Leopoldina Homann javlja v svojem, v imenu svojih otrok in vseh sorodnikov imenu, da je umrl iskreno ljubljani, nepozabni sin, oziroma brat, strije in svak, gospod

Friderik Homann

trgovec in posestnik

danes v torek, dné 17. t. m., zjutraj ob 5. uri po dolgotrajni, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 41. letu starosti.

Pogreb pojde v **četrtok, dné 19. t. m., ob polu 4. uri popoldne** iz hiše žalosti na župnijsko pokopališče v Radovljici, kjer bodo zemeljski ostanki nenamestljivega, blagega pokojnika položeni v rodbinsko rakev.

Sv. maše zadušnice darovale se bodo v radovljiški mestni župni cerkvi.

Blagi rajniki priporočen bodi v pobožno molitev in prijazen spomin.

V Radovljici, dné 17. oktobra 1899.

Med. univ. dr. J. Geiger

v Ljubljani,

Prečne ulice št. 2, II. nadstropje,

ordinira od 10. do 11. ure predpoldne in od 1½ do 2½ ure popoldne. 823 3-3

Splošno kreditno društvo v Ljubljani.

Vplačani zadružni deleži gl. 45.080.—
Promet od 1. oktobra 1898 do 1. oktobra 1899 gl. 2.058.685-94.
Skupna aktiva gl. 302.643-53.

Sprejema: hranilne vloge po 4½%, vloge na tekoči račun po 3½%, od dneva vložitve do dneva vzdige.

Izposoja se na menice in na personalni kredit proti obrestim po 5 do 6%, brez kakih stroškov. 814 2-2

Uraduje se vsaki dan ob navadnih urah: Dvorski trg št. 3.

Št. 11211.

833 3-2

Razpis.

Podpisani deželni odbor razpisuje

službo okrožnega zdravnika v Krškem.

S to službo je združena letna plača 600 goldinarjev. Eventualno dobiva dotični okrožni zdravnik tudi še nagrado 500 gl. za opravljanje službe v krški bolnici.

Prosilci za to službo naj pošljejo svoje prošnje podpisane deželni odboru

do 28. oktobra t. l.

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, doseganje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziralno se bode pa le na take prosilce, kateri so najmanj že dve leti službovali v kaki bolnici.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 14. oktobra 1899.

Naznanilo.

Da se v prihodnje pri povpraševanju po moji osebi odstranijo vse nepravilice, usojam si slavnemu občinstvu, pred. duhovščini in drugim naročnikom svojih del najljubše naznaniti, da sem se dné 16. septembra t. l. z delavnico vred preselil iz Poštne ulice št. 7 na

Graben št. 11

v hišo o. gosp. Medveda.

Ob enem prosim najudaneje vse dozdane naročnike, naj mi ostanejo tudi znanprej zvesti, ter jih zagotavljam, da jim bom vselej kar najsolidneje in ceneje postregel, ker mi je tu na razpolago večja in pripravnejša delavnica.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Franjo Ks. Tončič, podobar in pozlatař.

Kamnik, dné 3. oktobra 1899.

807 4-4

Nagrobne križe

pristno pozlačene

v veliki izberi priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini 813 3-3

Andr. Druškovič-a nasled.

Val. Golob,

trgovina z železnino

Glavni trg št. 10.

P. 107/99
9.

Oklic.

836 1-1

Na prošnjo Janeza Pangerc, kuratorja Janeza Böhm iz Sela pri Bledu št. 17 dovoljuje se prostovoljna, tabularnim upnikom torej nekvarna dražbena prodaja Janezu Böhm lastnih zemljišč vl. št. 22 kat. občine Selo v cenilni vrednosti 4753 gl., vlož. št. 231 iste kat. občine v cenilni vrednosti 80 gl., in 1/12 zemljišča vlož. št. 175 kat. občine Selo v cenilni vrednosti 25 gl.

Dražbeni narok določa se

na dan 3. novembra 1899

pričenši ob 9. uri dopoldne na domu lastnika v Selu št. 17.

Dražba se bode pričela na drobno po parcelah ali skupinah parcel, ki se bodo izklicale po cenilni vrednosti ter prodale le za ali nad cenilno vrednostjo. Po dognani nadrobni prodaji izklicajo se zemljišča za dobljeno vkupno kupnino ter se dražba v slučaju višje ponudbe za vsa zemljišča nadaljuje.

Sodišče v Radovljici pridrži si pravico prodajo v osmih dneh odobriti. Vsak ponudnik ima pred pričetkom dražbe 10% cenilne vrednosti položiti v roke sodne komisije, ostanek kupnine se ima plačati v dveh mesecih, ko bi pa izdražil vsa zemljišča eden kupec, v štirih mesecih v roke sodišča v Radovljici.

Po končani dražbi zemljišč vršila se bode dražbena prodaja pritoklin in premičnin, kakor: živine, vozov, pridelkov, pohištva itd., za katere stvari se ima kupnina takoj plačati.

Dražbeni pogoji leže tusodno na upogled.

C. kr. okrajno sodišče v Radovljici, oddelek I,

dné 12. oktobra 1899.

Vincencij Čamernik

v Ljubljani, Slomškove ulice št. 9

nasproti mestni elektrarni

se priporoča velečastiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom in slavnemu p. n. občinstvu v naročila na razna strokovno natančno izvršena

cerkvena umetna in stavbinska dela

po poljubnih načrtih in narisih. — Ob priliki bližajočega se praznika Vseh svetnikov priporoča ob enem svojo izborno zalogo

nagrobnih spominkov

iz raznovrstnih marmorjev. Vsprejema pa tudi naročila na izvršitev istih po specijalnih načrtih in poljubnih slogih. — Cene so delu in blagu primerno zelo nizke, izvršitev naročenih del točna in trpežna. 769 10-9

Narisi so na razpolago.

Telefon št. 135.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane efekte in druge vrednostne listine po dnevnem kurzu.

Pri dež. kot trg. sodišču protokolirana

BANKA Maks Veršec
v LJUBLJANI.

Poštni čekovni promet št. 847-533.

Srečke na mesečne obrčke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev. Sprejema hranilne vloge v tek. računu (Giro-konto), obresti od dné do dné po 4½%. Poštno-hranilnišne položnice so na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 17. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	98 gl. 95 kr.
Skupni državni dolg v srebru	98 » 75 »
Avstrijska zlata renta 4%	116 » 85 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	98 » 70 »
Ogerska zlata renta 4%	115 » 55 »
Ogerska krona renta 4%, 200	94 » 50 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	904 » — »
Kreditne delnice, 160 gl.	361 » 25 »
London vista	120 » 80 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 97½ »
20 mark	11 » 78 »
20 frankov (napoleonor)	9 » 57½ »
Italijanski bankovci	44 » 45 »
C. kr. cekini	5 » 70 »

Dné 16. oktobra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gl.	171 gl. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	153 » 75 »
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	195 » — »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 » 70 »
Tisne srečke 4%, 100 gl.	137 » 50 »
Dunavske vravnave srečke 5%	126 » 50 »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 » — »
Posojilo goriškega mesta	— » — »
4% kranjsko deželno posojilo	— » — »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96 » — »
Prijoritete obveznice državne železnice	— » — »
» južne železnice 3%	163 » 25 »
» južne železnice 5%	117 » 50 »
» dolenskih železnic 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gl.	194 gl. 25 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	155 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	19 » 65 »
Rudolfove srečke, 10 gl.	26 » — »
Salmove srečke, 40 gl.	80 » 75 »
St. Genois srečke, 40 gl.	81 » 50 »
Waldsteinove srečke, 20 gl.	62 » — »
Ljubljanske srečke	23 » 25 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	149 » 25 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3090 » — »
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gl.	421 » — »
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	69 » 75 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	99 » 50 »
Montanska družba avstr. plan.	270 » 35 »
Trboveljska premožarska družba, 70 gl.	189 » 75 »
Papirnih rubljev 100	127 » 75 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.